

Høyesteretts virksomhet i 2009

Høyesteretts hovedmål

Høyesterett dømmer i siste instans og er ankeinstans for avgjørelser truffet i lavere instanser. Høyesterett behandler både sivile saker og straffesaker og har myndighet på alle rettsområder. Høyesteretts hovedmål er å arbeide for rettsenhet, rettsavklaring og rettsutvikling. Dette innebærer en konsentrasjon om prinsipielle rettsspørsmål og retningsgivende avgjørelser.

Saksmengden

En rekke ulike saker bringes inn for Høyesterett, og antall saker har de senere år vært økende. Samlet kom det i 2009 inn flere saker enn i 2008. Sakstallet omfatter både saker som har vært behandlet etter tidligere tvistemålslov og saker som har vært behandlet etter ny tvistelov. Tilsvarende gjelder tallene som gjengis nedenfor.

I 2009 kom det inn 482 sivile anker over dom til Høyesterett. Det tilsvarende tallet for 2008 var 503. Ca. 12 % av ankene over dom i sivile saker ble henvist til behandling i avdeling. Det innkom 478 sivile anker over kjennelser og beslutninger, mens det tilsvarende tallet i 2008 var 387.

Når det gjelder straffesaker, kom det inn 410 anker over dom og 644 anker over kjennelser og beslutninger. De tilsvarende tallene for 2008 var 424 anker og 597 anker over kjennelser og beslutninger. Ca. 17 % av anke over dom i straffesaker ble henvist til behandling i avdeling.

Høyesterett behandlet i 2009 i alt 60 sivile saker i avdeling, mens det tilsvarende tallet i 2008 var 88. Det ble i 2009 behandlet 77 straffesaker i avdeling, mens det tilsvarende tallet for 2008 var 86. Det har vært et betydelig antall tunge og arbeidskrevende saker. Mange av sakene reiste rettsspørsmål hvor internasjonale rettskilder er sentrale.

Storkammer

Ved ikrafttredelsen av ny tvistelov 1. januar 2008 ble det samtidig gjort en endring i domstolloven § 5, som innebærer at anker som ankeutvalget har tillatt fremmet til Høyesterett, kan avgjøres av et storkammer bestående av 11 dommere. Storkammer er et alternativ til regulær avdelingsbehandling med fem dommere, eller plenumsbehandling, der alle Høyesteretts dommere deltar. Storkammer skal etter loven benyttes i saker som er av særlig viktighet.

Høyesterett har i 2009 behandlet fem saker i storkammer. To saker ble behandlet i september 2009. Sakene gjaldt spørsmål om en ubegrunnet ankenektelse etter tvisteloven § 29-13 annet ledd er i strid med Grunnloven § 88 om at Høyesterett dømmer i siste instans, eller med retten til en rettferdig rettergang etter Den europeiske menneskerettskonvensjon (EMK) artikkel 6 nr. 1 og FN's konvensjon om sosiale og politiske rettigheter (SP) artikkel 14 nr. 1.

I oktober 2009 behandlet Høyesterett i storkammer en sak hvor spørsmålet var om det skal ha selvstendig vekt ved straffutmålingen at påtalemyndigheten har gitt tilsagn om en bestemt straffepåstand mot at den siktete erkjenner skyld. I to andre saker for Høyesterett i storkammer i oktober 2009 var spørsmålet om uttalelser om et vesentlig forhøyet straffenivå i forarbeidene til ny straffelov skulle tillegges vekt for handlinger begått før denne loven ble vedtatt.

Plenum

Høyesterett behandlet i 2009 to saker i plenum. Spørsmålet var om det er i strid med retten til en rettferdig rettergang eller retten til overprøving av en straffedom at skyldspørsmålet er avgjort av lagretten uten begrunnelse.

Saksbehandlingstid

I 2009 har Høyesterett opprettholdt den meget tilfredsstillende saksbehandlingstiden fra 2008. Sakene berammes så raskt som det lar seg gjøre ut fra prosessfullmektigenes forberedelser og program. Det er ikke ventetid for å få en sak opp i Høyesterett. Gjennomsnittlig behandlingstid fra saken er innkommet Høyesterett til avgjørelse i ankeutvalget foreligger, er på under én måned. Gjennomsnittlig behandlingstid fra saken er innkommet Høyesterett til ankeforhandling er berammet, er ca tre måneder i straffesaker og seks måneder i sivile saker.

Endringer i dommersammensetningen

Høyesterettsdommerne Lars Oftedal Broch, Eilert Stang Lund og Ketil Lund gikk av for aldersgrensen henholdsvis 31. januar, 31. juli og 31. oktober 2009. Lagdommer Erik Møse og advokat Bergljot Webster tiltrådte som høyesterettsdommere 15. august 2009, og advokat Wilhelm Matheson tiltrådte som høyesterettsdommer 1. november 2009.

Høyesterettsdommer Ole Bjørn Støle ble i juli 2006 utnevnt som dommer ved ICTY i Haag (Krigsforbryterdomstolen for det tidligere Jugoslavia) og har permisjon fra sitt embete som høyesterettsdommer.

Professor dr. juris Aage Thor Falkanger har vært konstituert som høyesterettsdommer i perioden fra 1. februar til 5. juli 2009. Professor dr. juris Tone Sverdrup har vært konstituert som høyesterettsdommer i perioden fra 5. oktober til 31. desember 2009.

Reiser i Norge

Norges Høyesterett legger - som øverste domstol og den domstol som dekker hele Norge - stor vekt på å skaffe seg kunnskap om landet vårt. Som ett ledd i dette drar Høyesterett på befaringsbesøk til ulike deler av landet for å gjøre seg kjent med særlig næringsliv, offentlige institusjoner og kultur. Reisen i 2009 gikk til Svalbard.

Internasjonal virksomhet

Ut over den dømmende virksomheten har Høyesterett i 2009 hatt en betydelig internasjonal virksomhet. Dels har Høyesterett mottatt besøk fra utenlandske juristmiljøer, særlig domstoler. Dels har dommerne og i noen grad andre fra domstolen deltatt i kongresser, seminarer og faglige møter i andre land. Det nordiske samarbeidet står her i en særstilling.

Formålet med den internasjonale virksomheten er todelt. Den skal bidra til kompetanseheving i Høyesterett, og den skal for en del være et bidrag til rettsstatsoppbygging og rettsstatsutvikling i andre land.

Besøk i Norges Høyesterett

Nordisk høyesterettsdommerseminar i Høyesterett (31. mars -1. april)

Besøk av dommer fra Sør-Koreas konstitusjonsdomstol (15. juni)

Besøk fra The Norwegian American Foundation (24. juni)

Besøk av delegasjon fra domstoler i Ukraina, bl.a. Ukrainas Høyesterett (26. juni)

Besøk av The Judicial Research and Training Institute i Korea (13. juli)

Besøk fra Bosnias domstoladministrasjon og dommere i Montenegro (10. september)

Canadas ambassadør John Hanneford på visitt hos justitiarius (15. september)

Besøk av delegasjon fra Thailands høyesterett (16. september)

Besøk av kinesisk delegasjon bestående av domstolsledere i Shaanxi-provinsen (15. oktober)

Kinas ambassadør Tang Guoqiang sammen med 2 øvrige fra ambassaden på visitt hos justitiarius (26. oktober)

Besøk av en kinesisk delegasjon om Intellectual Property Right fra bl.a. Kinas Høyesterett (27. oktober)

Chiles ambassadør Juan Aníbal Barría García på visitt hos justitiarius (23. november)

Høyesterett har deltatt med representanter i følgende arrangementer i utlandet

Besøk i The International Criminal Tribunal for Rwanda, The Constitutional Court of South Africa, deltagelse i The World Conference on Constitutional Law organisert av The Venice Commission og Sør-Afrikas konstitusjonsdomstol, besøk i Cape Town High Court og The University of Cape Town, Law Faculty (17.-27. januar)

Besøk i Supreme People's Court of China, Beijing High People's Court, Beijing No.1 Intermediate People's Court, Chongqing High People's Court, Chongqing No.1 Intermediate People's Court og Sanya Intermediate People's Court (23. februar – 6. mars)

Deltagelse på 40-årsjubiléet for Egypts konstitusjonelle domstolssystem, Cairo (7.-10. mars)

Deltagelse på The World Jurist Association's 23rd Biennial Congress on the Law of the World, Kiev (22.-27. mars)

Besøk i Georgias høyesterett, Tbilisi (20.-23. april)

Deltagelse på Nordisk kanslichefmøte, Helsingfors / Åbo (10.-12. mai)

Deltagelse på Nordisk prosessmøte, Middelfart (20.-23. august)

Deltagelse på Nordisk høyesterettspresidentmøte, Öland (26.- 28. august)

Deltagelse på 200-årsjubiléet til Högsta domstolen i Finland, Helsinki (1. oktober)

Deltagelse på The 4th Conference of the Secretaries General organisert av Tyrkias konstitusjonsdomstol og The Venice Commission, Ankara (1.-2. oktober)

Deltagelse på The Preparatory Meeting for the XVth Congress of the Conference of European Constitutional Courts – The Circle of Presidents – arrangert av Romanias konstitusjonsdomstol og The Venice Commission, Bucuresti (15.-16. oktober)

Deltagelse på konferansen til The Network of The Presidents of The Supreme Judicial Courts of The European Union, Brussel (21. oktober)

Besøk (fellesseminar) i Högsta förvaltningsdomstolen i Finland, Helsinki (2.- 4. november)

Andre arrangementer m.v.

Orientering i Høyesterett om virksomheten i Den europeiske menneskerettsdomstol ved dommer Sverre Erik Jebens (20. april)

Domstolledermøte, Trondheim (7. og 8. mai)

Nordisk rettergangstävling, Reykjavik (13. og 14. juni 2009)

Jordskiftedomstolenes 150-årsjubileum, Trondheim (29. oktober)

Høyesteretts dommere har deltatt som dommere i finalen i prosedyrekonkurranser ved norske universiteter

Omvisninger og orienteringer

Høyesterett har i 2009 gjennomført i alt 38 omvisninger for til sammen 750 besøkende.

**Statistiske data 2009 - Ulike sakstyper behandlet i avdeling
(- listen er ikke uttømmende)**

Sivile saker

Familie/arv/skifte	2
Erstatningsrett	5
Forsikringsrett	3
Skatter/avgifter	11
Ekspropriasjon/skjønn/tomtefeste	3
Forvaltningsrett	5
EØS/offentlige anskaffelser	1
Selskapsrett	1
Arbeidsrett	4
Utlendingsrett	9
Panterett	1
Varemerke/patent	1
Immaterialrett (åndsverk)	2
Tingsrett (ekstinksjon)	1
Trygderett	3
Entreprise	1
Løsningsrett	1
Odelsrett	1
Begjæring om gjenåpning	1
Div sivilprosessuelle spørsmål (vilkår for saksanlegg, partsevne, habilitet osv)	4
Krav til begrunnelse	1

Straffesaker

Narkotika	16
Seksuallovbrudd	4
Drap	2
Legemskrenkelses/trusler	5
Økonomisk kriminalitet	2
Vegtrafikk	6
Sivile krav i straffesaker	1
Foretaksstraff	1
Ran	4
Ildspåsettelse/skadeverk	2
Dokumentfalsk ("skimming")	1
Bedrageri/utroskap/korrupsjon	4
Forbrytelser mot den personlige frihet	2
Div brudd på spesiallovgivningen	6
Div straffeprosessuelle spørsmål	8
Krav til begrunnelse	8

FORRETNINGSSTATISTIKK FOR HØYESTERETT

01.01.2009 - 31.12.2009

ANKEUTVALGETS VIRKSOMHET - SIVILE SAKER

Sivile anker over dom

Ikke avgjorte saker ved periodens start	36
Innkommet	482
Avgjort	490
Ikke avgjorte saker ved periodens slutt	27

Resultat:

Anken henvist til Høyesterett	55 saker
Anken nektet fremmet	405 saker
Anken avvist	5 saker
Hevete ankesaker	2 saker
Anketillatelse gitt (verdi/dir.)	2 saker
Anketillatelse ikke gitt	3 saker
Annet	18 saker

---

490 saker

Sivile anker over kjennelse

Ikke avgjorte saker i ankeutvalget ved periodens start	27
Innkommet anker over kjennelse	358
Avgjort i ankeutvalget	345
Ikke avgjorte saker i ankeutvalget ved periodens slutt	35

Resultat:

Anke over kjennelse henvist til Høyesterett	2 saker
Forkastet eller stadfestet	247 saker
Tatt til følge/opphevet	46 saker
Anken avvist	28 saker
Hevete anker	4 saker
Annet	18 saker

---

345 saker

Sivile anker over beslutning

Ikke avgjorte saker i ankeutvalget ved periodens start	6
Innkommet anker over beslutning	120
Innkommet andre saker	20
Avgjort i ankeutvalget	132
Ikke avgjorte saker i ankeutvalget ved periodens slutt	14

Resultat:

Anke over beslutning henvist til Høyesterett	2 saker
Forkastet eller stadfestet	78 saker
Tatt til følge/opphevet	20 saker
Anken avvist	14 saker
Hevete anker	3 saker
Annet	15 saker
	<hr/>
	132 saker

**HØYESTERETT I AVDELING - SIVILE SAKER
SIVILE ANKER OVER DOM**

Ikke avgjorte saker ved periodens start	14
Henvist til behandling	70
Avgjort	56
Behandlet i storkammer	0
Behandlet i plenum	0
Hevet	0
Ikke avgjorte saker ved periodens slutt	28
Antall saker med behandlingstid over seks måneder fra innkommet Høyesterett til berømmelse av ankeforhandlingene	28
Antall saker med behandlingstid under seks måneder fra innkommet Høyesterett til berømmelse av ankeforhandlingene	28

**SIVILE ANKER OVER KJENNELSE/BESLUTNING OG
ANDRE SAKER**

Ikke avgjorte saker ved periodens start	1
Henvist til behandling	8
Avgjort	4
Behandlet i storkammer	2
Behandlet i plenum	0
Hevet	1
Ikke avgjorte saker ved periodens slutt	4
Antall saker med behandlingstid over seks måneder fra innkommet Høyesterett til berømmelse av ankeforhandlingene	2
Antall saker med behandlingstid under seks måneder fra innkommet Høyesterett til berømmelse av ankeforhandlingene	2

SIVILE SAKER SAMLET

Ikke avgjorte saker ved periodens start	15
Henvist til behandling	78
Avgjort	60
Behandlet i storkammer	2
Behandlet i plenum	0
Hevet	1
Ikke avgjorte saker ved periodens slutt	32
Antall saker med behandlingstid over seks måneder fra innkommet Høyesterett til berammelse av ankeforhandlingene	30
Antall saker med behandlingstid under seks måneder fra innkommet Høyesterett til berammelse av ankeforhandlingene	30

BEHANDLINGSTID FOR SIVILE SAKER - ANKEUTVALGET OG HØYESTERETT I AVDELING

Gjennomsnittlig behandlingstid for anker over dom fra innkommet Høyesterett til avgjort i ankeutvalget	0,7 mnd
Gjennomsnittlig behandlingstid for anker over kjennelse fra innkommet Høyesterett til avgjort i ankeutvalget	0,7 mnd
Gjennomsnittlig behandlingstid for anker over beslutning fra innkommet Høyesterett til avgjort i ankeutvalget	0,8 mnd
Gjennomsnittlig behandlingstid for sivile saker fra innkommet Høyesterett til ankeutvalgets henvisning	0,9 mnd
Gjennomsnittlig behandlingstid for sivile saker fra ankeutvalgets henvisning til Høyesteretts avgjørelse	5,5 mnd
Gjennomsnittlig samlet behandlingstid for sivile saker fra innkommet Høyesterett til Høyesteretts avgjørelse	6,4 mnd
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for samtlige avgjorte sivile saker (ankeutvalg + Høyesterett i avdeling)	1,1 mnd
Gjennomsnittlig behandlingstid for sivile saker fra innkommet Høyesterett til berammelse av ankeforhandlingene	6,0 mnd
Gjennomsnittlig behandlingstid for sivile saker fra ankeutvalgets henvisning til berammelse av ankeforhandlingene	5,1 mnd

ANKEUTVALGETS VIRKSOMHET - STRAFFESAKER

Straffeanker over dom

Ikke avgjorte saker ved periodens start	47
Innkomet	410
Avgjort	426
Ikke avgjorte saker ved periodens slutt	31

Resultat:

Anken tillatt fremmet	71 saker
Anken ikke tillatt fremmet	331 saker
Anken avvist	3 saker
Anken frafalt/hevet	7 saker
Anketillatelse gitt (dir. anke)	0 saker
Anketillatelse ikke gitt	1 saker
Annet	13 saker

---

 426 saker
Straffeanker over kjennelse

Ikke avgjorte saker i ankeutvalget ved periodens start	3
Innkomet anker over kjennelse	300
Avgjort i ankeutvalget	294
Ikke avgjorte saker i ankeutvalget ved periodens slutt	9

Resultat:

Anker over kjennelse henvist til Høyesterett	1 saker
Forkastet eller stadfestet	230 saker
Tatt til følge/opphevet	31 saker
Anken avvist	28 saker
Anken frafalt	2 saker
Annet	2 saker

---

 294 saker
Straffeanker over beslutning

Ikke avgjorte saker i ankeutvalget ved periodens start	114
Innkomet anker over beslutning	344
Innkomet andre saker	29
Avgjort i ankeutvalget	462
Ikke avgjorte saker i ankeutvalget ved periodens slutt	25

Resultat:

Anker over beslutning henvist til Høyesterett	2 saker
Forkastet eller stadfestet	288 saker
Tatt til følge/opphevet	123 saker
Anken avvist	10 saker
Anken frafalt	8 saker
Annet	31 saker

---

 462 saker

HØYESTERETT I AVDELING - STRAFFESAKER STRAFFEANKER OVER DOM

Ikke avgjorte saker ved periodens start	15
Henvist til Høyesterett	71
Avgjort	75
Behandlet i storkammer	1
Behandlet i plenum	2
Hevet	1
Ikke avgjorte saker ved periodens slutt	10
Antall saker med behandlingstid over tre måneder fra innkommet Høyesterett til berømmelse av ankeforhandlingene	33
Antall saker med behandlingstid under tre måneder fra innkommet Høyesterett til berømmelse av ankeforhandlingene	44

STRAFFEANKER OVER KJENNELSE/BESLUTNING OG ANDRE SAKER

Ikke avgjorte saker ved periodens start	0
Tillatt fremmet til behandling / henvist til Høyesterett	4
Avgjort	2
Behandlet i storkammer	0
Behandlet i plenum	0
Hevet	1
Ikke avgjorte saker ved periodens slutt	1
Antall saker med behandlingstid over tre måneder fra innkommet Høyesterett til berømmelse av ankeforhandlingene	2
Antall saker med behandlingstid under tre måneder fra innkommet Høyesterett til berømmelse av ankeforhandlingene	1

STRAFFESAKER SAMLET

Ikke avgjorte saker ved periodens start	15
Tillatt fremmet til behandling / henvist til Høyesterett	75
Avgjort	77
Behandlet i storkammer	1
Behandlet i plenum	2
Hevet	2
Ikke avgjorte saker ved periodens slutt	11
Antall saker med behandlingstid over tre måneder fra innkommet Høyesterett til berømmelse av ankeforhandlingene	35
Antall saker med behandlingstid under tre måneder fra innkommet Høyesterett til berømmelse av ankeforhandlingene	45

BEHANDLINGSTID FOR STRAFFESAKER - ANKEUTVALGET OG HØYESTERETT I AVDELING

Gjennomsnittlig behandlingstid for anker over dom fra innkommet Høyesterett til avgjort i ankeutvalget	0,9 mnd
Gjennomsnittlig behandlingstid for anker over kjennelse fra innkommet Høyesterett til avgjort i ankeutvalget	0,3 mnd
Gjennomsnittlig behandlingstid for anker over beslutning fra innkommet Høyesterett til avgjort i ankeutvalget	1,1 mnd
Gjennomsnittlig behandlingstid for straffesaker fra innkommet Høyesterett til ankeutvalget tillot saken fremmet	0,8 mnd
Gjennomsnittlig behandlingstid for straffesaker fra ankeutvalget tillot saken fremmet til Høyesteretts avgjørelse	2,8 mnd
Gjennomsnittlig samlet behandlingstid for straffesaker fra innkommet i Høyesterett til Høyesteretts avgjørelse	3,4 mnd
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for samtlige avgjorte straffesaker (ankeutvalg + Høyesterett i avdeling)	1,0 mnd
Gjennomsnittlig behandlingstid for straffesaker fra innkommet Høyesterett til berømmelse av ankeforhandlingene	3,2 mnd
Gjennomsnittlig behandlingstid for straffesaker fra ankeutvalgets henvisning til berømmelse av ankeforhandlingene	2,6 mnd

---